

## מגילת רות ויום מתן תורה, שער לקבלת התורה מרצון

מדוע אנו קוראים את מגילת רות דוקא בחג השבועות, חג מתן תורה? טעמים רבים ומגוונים נאמרו במהלך הדורות כתשובה לשאלה זו. במאמר זה נבקש לעמוד על נקודת עומק מתוך המגילה, המאירה באור מיוחד את הקשר הפנימי בין דמותה של רות לבין יום מתן תורתנו.

### השיבה ליהודה, בין קול ההיגיון לקול הפנימי

לאחר מות אלימלך ושני בניו במואב, נותרה נעמי שכולה וגלמודה. ברגע קשה זה היא מחליטה לקום ולשוב אל ארץ מולדתה, ארץ יהודה. שתי כלותיה המואביות, ערפה ורות, מלוות אותה בדרכה. ובעיצומו של המסע, פונה אליהן נעמי ומבקשת להניא אותן מלהצטרף אליה. היא אומרת להן: "לִכְנָה שְׁבָנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּה... לָמָּה תִלְכְּנָה עִמִּי הַעוֹד לִי בָנִים בְּמַעַי וְהָיוּ לָכֶם לְאֻנְשִׁים..." (רות א, ח-יא).

בדברים אלו פנתה נעמי אל שתי הכלות בשם ההיגיון הצרופ. היא הציבה בפניהן מראה חדש של המציאות וביקשה מהן לבחון את העתיד המצפה להן לצידה: חיים בבדידות ובעוני לצד אלמנה זקנה, שכל עתידה לוט בערפל. זהו קולו של השכל הישר והניתוח הקר, המצייר את המציאות כפי שהיא חפה מאשליות. טיעוניה של נעמי היו כה כנים ואמיתיים, עד שכל בר דעת היה שומע להם ומסתובב לאחור.

שתי הכלות האוהבות שומעות בדיוק את אותן המילים, אך מגיבות אליהן באופן שונה: "וַתִּשָּׁנָה קוֹלָן וַתִּבְקְיָנָה עוֹד וַתִּשָּׁק עֲרָפָה לְחֻמוֹתֶיהָ וְרוּת דָּבְקָה בָּהּ" (א, יד). כאן עולה תהיה מהותית: **כיצד יתכן שמאותם דברים ששמעו שתיהן, הן הגיעו לשתי מסקנות כה מנוגדות והפוכות?**

במבט ראשון ושטחי נדמה שדווקא ערפה היא הכלה הצייתנית והממושמעת, השומעת בקול חמותה ופועלת בהתאם לבקשתה. וזאת בשונה מרות שפועלת לכאורה על דעת עצמה, בעקשנות ובניגוד לרצונה המפורש של נעמי. אולם חז"ל מאירים את עינינו ומגלים לנו רובד עמוק בהרבה בהתנהלותן. חז"ל אומרים: "שם האחת ערפה", שהפכה עורף לחמותה. 'ושם השנית רות', **שראתה בדברי חמותה** (רות רבה ב, ט). מה פירוש "שראתה בדברי חמותה"? מה ראתה רות, שערפה החמיצה?

### שְׁבָנָה בְּנֵתִי – בין האוזן החיצונית לאוזן הנפש

במהלך ניסיונות השכנוע, פונה נעמי אל כלותיה פעמיים במילים החמות: "שְׁבָנָה בְּנֵתִי" (פסוקים יא, יב). במילה אימהית זו, שיצאה ממעמקי הלב, היתה טמונה קריאה נסתרת. שהרי אמא אמיתית אינה חפצה באמת להדוף מעליה את בנותיה.

רבי יוסף ליפוביץ', מתלמידי הבולטים של 'הסבא מסלבודקא' מבאר בספרו 'נחלת יוסף' כי אותו צליל דק ועדין של אהבה וקשר פנימי שרעד בין מילות הדחיה של נעמי, נקלט אך ורק באוזניה של רות. ערפה, לעומתה, שמעה את המילים רק באוזנה החיצונית. היא תרגמה את הדברים באופן שכלי, אך היתה חסרה בנפשה אותה נימה דקה ורגישה הדרושה כדי להאזין ל"אוזן הנפש", המקום שבו מילים נפגשות עם מהות פנימית.

הצדק והאינטרס האישי עמדו לצידה של ערפה. החלטתה לשוב למואב התיישרה היטב עם הכלל הטבעי "חייד קודמים". בחירה זו ביטאה את דרך "הבינוניות", הליכה בנתיב הנוח והמתבקש. ערפה לא היתה מסוגלת להעפיל אל פסגת ההקרבה העצמית.

הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר ספרים

נייד 052-9453811 ; מוזמנים לבקר באתר שלנו [/https://shaalti.co.il](https://shaalti.co.il)

**'תורתך שאלתי', הספרים שיעשירו את שולחן השבת שלכם, לפרטים <https://did.li/fyHCN>**



כח מיוחד זה התגלה רק אצל רות, כפי שמעיד הכתוב: "ורות דבקה בה". דרכה של רות היתה דרכם של יחידי סגולה, דרך שאינה שואלת בעצת ההיגיון הקר והתועלתני, אלא פועלת מתוך כוח של דבקות מוחלטת ברוח ובאמת.

## קבלת התורה - דבקות באמת

כפי שהזכרנו בפתח הדברים, טעמים היסטוריים ורעיוניים רבים נקשרו לקריאת המגילה בחג השבועות. זהו יום לידתו ופטירתו של דוד המלך, נינה של רות. זהו גם חג שמבטא את מידת החסד, המאפיינת את עם ישראל ("גומלי חסדים"). המגילה כולה רצופה מעשי חסד וחמלה, בדומה לתורה ש"תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים".

אולם, נדמה שהחיבור העמוק והעוצמתי ביותר טמון בשורש המעשה של רות, המהווה בבואה מדויקת להתנהלותו של עם ישראל ביום מתן תורה: **הבחירה לדבוק באמת וללכת אחריה ללא תנאי.**

כשהציע הקב"ה את התורה לאומות העולם, הן פנו לקול השכל והתועלתנות. הן שאלו: "מה כתיב בה?" וביקשו לבחון האם חוקי התורה עולים בקנה אחד עם אורח חייהן וטבען. זו דרכה של ערפה, הקשבה חיצונית ורציונלית, המחשבת רווח מול הפסד.

לעומת זאת, עם ישראל למרגלות הר סיני התעלה מעל לכל חשבון אנושי וקרא לאלתר: **"נעשה ונשמע"**. קריאה זו היא קריאת הדבקות של רות. זו הבנה פנימית עמוקה כי האמת אינה ענין למשא ומתן או לחישובי כדאיות גשמיים. לקבל את התורה פירושו להיות מוכן לוותר על הנוחות, להגביל את הרצונות האישיים, ולגלות את תעצומות הנפש המסוגלות לדחות את הרווח המידי למען הערך הרוחני הנצחי.

בזכות מידת האמת הנדירה הזו, זכתה רות המואביה להיקרא "אימה של מלכות". ממנה יצאה מלכות בית דוד, סמל המנהיגות הרוחנית והתקווה לגאולת העתיד. **זו תמצית מהותה של התורה שניתנה לנו בסיני, המזמינה גם אותנו בכל שנה מחדש בחג השבועות, להטות אוזן פנימית, את אוזן הנפש ולדבוק באמת האלוקית.**

**הכתוב:** הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר סדרת הספרים 'תורתך שאלתי' על התורה, רב המכר 'כי ישאלך' – על הגדה של פסח, 'מה שאלתך' – על מגילת אסתר. לתגובות – [office@shaalti.co.il](mailto:office@shaalti.co.il)

**מחפשים רעיונות נפלאים לפרשת נשא, שיעשירו את שולחן השבת?**

**אספנו עבורכם תכנים מרתקים, בקישור <https://did.li/sS8Iw>**

**מעוניינים ברעיונות יפים לחג השבועות?**

**לחצו על הקישור <https://did.li/h92ZH>**

**מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע?**

**רוצים להיערך כראוי לשולחן שבת?**

**לחצו על הקישור <https://did.li/q9zmC>**

**או שלחו את המילה 'רעיון' למייל [office@shaalti.co.il](mailto:office@shaalti.co.il)**

---

**הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר ספרים**

**נייד 052-9453811 ; מוזמנים לבקר באתר שלנו [/https://shaalti.co.il](https://shaalti.co.il)**

**'תורתך שאלתי', הספרים שיעשירו את שולחן השבת שלכם, לפרטים <https://did.li/fyHCN>**

